

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per
Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum,
quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia
Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 9. Quinam criminaliter accusare possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

Ubi etiam cum Mev. p. 3. decis. 294. ait: quod dicta inscriptioni successerit satisfactio, seu cautio fidejussoria ab accusatore ab initio præstanda tam judici, quam reo pro impensis, damnis, injuriâ accusato causatis per accusationem temerariam falsam, aut probatione destitutam. Et ab hac satisfactione præstanda, nullum (etiam si sit Princeps) immunem esse juxta *const. crim. a. 14.* Addit tamen Officiales & Procuratores fiscales, dum criminum reos accusant nomine publico, nullam hodie præstare solere cautionem, *arg. l. 2. §. 2. ff. de fundo dotati.*

Dixi jure saltem civili; nam in foro Ecclesiastico, & jure canonico adhuc necessaria est istiusmodi inscriptio, prout sumitur ex *c. super his. & c. qualiter h. t. Host. in summa ibid. Clarus l. 1. q. 12. n. 18. Less. l. 2. c. 30. n. 9. Pirh. h. t. n. 2.* Quin & si convinceretur quis, quod innocentem verè malignos accusasset, aut denuntiasset, eum pœnam talionis adhuc subire debere, vi constitutionis Pii V. cum primum. innovantis pœnam talionis; eamque, etsi solum loquatur de accusatione de criminibus Sodomie, blasphemie, concubinitus, extendi à Passerino. *Tribunal reg. q. 7. n. 44. testatur Reifens. h. t. n. 11. qui etiam n. 12. addit certum esse, pœnam talionis adhuc locum habere in locis & regionibus, ubi speciatim de ea exstant statuta, ut ea in suo ordine exstare ait. De cetero casus quosdam, in quibus nec de jure civili, nec de jure canonico dicta inscriptio necessaria, adeoque pœna talionis locum non habeat, exceptos & recensitos vide à Gl. in c. super his h. t. v. oportet inscribi. & Host.*

Quæstio 8. Num accusationi præmittenda monitio, aut fraterna correctio?

Resp. Affirmat id ipsum Sylvest. *V. accusatio. q. 3.* juxta illud Matth. c. 18. v. 14. *Sipeccaverit in te frater tuus, corripe eum inter te & ipsum solum.* Negant cum glos. in c. licet de Simon. *V. inscriptio. D. Thom. in 4. d. 19. q. 2. a. 3. Quæstionum. 1.* Distingunt cum communiori Sanchez l. 6. *conf. dub. 28. n. 6. Sess. l. c. n. 12. Wiestn. h. t. n. 42.* ita ut ex Lege caritatis præmittenda sit monitio secreta, dum crimen occultum, certaque spes est delinquentem illa admonitione corrigendum, & damnum tertio alicui privato vel reipublicæ illatum, aut impendens, justa satisfactio compensandum, aut impediendum, maxime si persona sit honesta. Secus verò si publicè diffamatus, aut reipublicæ, vel etiam privato grave damnum imminet, aut illatum, quod privata monitione non impediendum aut relatiendum prævidetur, aut rationabiliter judicatur. Quia in hoc casu malum publicum privato est præferendum. Verum tamen num peccetur graviter, & quidem sub obligatione restituendi, non conveniunt AA. Affirmativam, seu quod peccetur, accusando de peccato occulto non præmissa monitione fraternâ privatâ, cum Soto L. *de justitia, q. 5. a. 1. & q. 6. a. 2.*, tenent quidam Recentiores, etiam si delinquens jam emendatus, vel spes emendæ, & aliunde nullum damnum reip. vel alicui tertio ex omissione accusationis imminet. Negativam cum Mercado *de contrah. l. 6. c. 9.* & aliis sequitur de Lugo d. 38. §. 1. n. 8. eò quod usus quotidianus probet, quod similes accusationes, & denuntiationes fiant sine scrupulo: ex ea etiam ratione, quod viâ punitivis (in ordine, ad quem instituitur accusatio;) diversa sit viâ privatæ & fraternæ correctionis, quæ

solum tendit ad bonum privatum delinquentis; illa verò intendat bonum commune reipublicæ, ne scilicet invalescant crimina, deterrendo alios ab iis committendis quod bonum, utpote prævalens privato, semper intendere potest accusator, licet obiter simul intendat commodum proprium. Hinc ad accusationem, de qua hic, requiritur, ut fiat ob bonum publicum, publicamque vindictam, qua à criminibus perpetrandis deterreantur criminosi, dum vident iis pœnam publicè infligi. Quod si fieret solum ad satisfactionem, & utilitatem illius qui damnum passus est, jam non actio criminalis, sed accusatio & actio civilis foret, quæ, ut dictum, non requirit inscriptionem, nec solemnitates, quas actio criminalis. *Gonz. inc. 1. h. t. n. 1.*

Quæstio 9. Quinam criminaliter accusare possint?

Resp. Omnes, qui ex natura rei non impediuntur, neque specialiter à jure prohibentur accusare. *Clar. pr. crimin. §. fin. q. 14. n. 1. Farin. p. 1. l. 2. tit. q. 12. n. 18. Durand. in spec. par. 1. h. t. Pirh. h. t. n. 3. Lauterb. l. c. §. 2.* accusare siquidem, de jure civili est de genere permissorum, & quod jure non est prohibitum, intelligitur esse concessum. *c. 2. de transl. Episc. juncta glos. V. non incurritur.* Unde hanc facultatem subditi à Principe impetrare necesse non habent, cum quod Lege concessum, specialiter impetrandum non est, *l. unic. de thesaur.* nisi forte jure quodam statutorio generaliter prohibitum esset, sine speciali Principis concessione, aut Judicis decreto accusare criminaliter. Notanda tamen hic, quod ad potestatem accusandi, distinctio inter delicta publica & privata, cum omnibus, & cuivis de populo (intellige non tantum civibus, sed & forensibus, ut probabilius de Lugo, *cit. d. 38. t. 2. n. 12.* cum Fagund. in *prec. decalog. præcep. 3. c. 48. n. 1.*) regulariter competat potestas accusandi de publicis, juxta §. 1. *Inst. de Publ. judic.* eò quod hæc puniri publicè spectet ad utilitatem publicam. Talia autem sunt, quæ directe vergunt contra Deum, resque divinas; ut blasphemia, apostasia, hæresis, simonia, magia, sacrilegium, aut contra majestatem Principis vel reip. ut perduelliones. aliæque læsæ majestatis crimina, ut sunt crimen peculatus, fraudatæ annonæ, falsæ monetæ &c. vel quæ, licet contra privatam personam committuntur, jus vel consuetudo pro publicis haberi voluit, *Farin. p. crim. q. 18. n. 17. Haun. tom. 6. de 7. & 7. t. 2. n. 2. & 3.* qualia sunt, homicidium, adulterium, veneficium, crimen falsi. De delictis verò privatis, (qualia sunt, quæ privatam vel propriam injuriam spectant quæque à jure vel consuetudine dictam denominationem publicorum non receperunt, ut sunt furta, expilatio hæreditatis, aliæque injuriæ citra damnum publicum, seu irrogatum reipublicæ) accusare criminaliter non competit cuivis, sed iis solum, ad quos pertinet, seu qui damnum vel injuriam passi sunt in se vel suis; nomine autem suorum veniunt personæ conjunctæ seu propinquæ, ut conjuges, parentes, consanguinei, secundum aliquos ad septimum usque gradum; secundum alios ad decimum in linea recta, & usque ad septimum in linea transversa; Alii ad sextum; alii communius & verius cum Fagund. *l. c. n. 10.* de Lugo *l. c. n. 11.* ad quartum. Quamvis tamen Clericus injurias suas & non suorum prosequi possit accusando, cum protestatione, se id non facere, ad expectandam vindictam & pœnam sanguinis, vel potius denuntian-

do solum qualiter cum maiore proprietate loqui, Sanch. l. 6. *conf. c. 1. dub. 30. n. 3.* ait de Lugo l. c. Alii tamen cum Fagund. l. c. n. 11. & 12. non agnoscunt in hoc puncto differentiam inter denuntiationem, & accusationem cum dicta protestatione, utuntur nomine accusationis simpliciter, & magis, ut putant, proprie ad c. 2. de homic. Et hæc distinctio inter delicta publica & privata magis est de iure civili quam canonico, quo omnia delicta censentur publica, ita ut sublati hodie dum Locorum statutis & consuetudinibus nullum inter eas sit discrimen, & iudex procedere possit ex officio, admissis ad accusandum quibuscumque, de cætero ad hoc non inhabilibus, uti monent Clar. Farin. paulo ante citati apud Wiestn. h. t. n. 26.

Quæstio 10. Quinam accusare prohibeantur?

R Esp. Ab accusando criminaliter prohibentur plura hominum genera, tum ex natura rei, tum vi legum ob varios defectus & causas, puta ob defectum rationis vel ætatis, ob sexum, statum, officium, delictum, infamiam, excommunicationem, inimicitiam, suspicionem calumniæ, conjunctionem sanguinis, affinitatis, reverentiam, quæ congesta à Gl. in cap. si legitimus, h. t. & l. 8. ff. qui accusare possint, sic itaque:

1. Primò ex natura rei accusare non possunt ob defectum animi seu rationis furiosi & mente capti, cum, quæ geruntur, non intelligunt, l. dum modo. §. 1. ff. de procurat. Et ob defectum surdi & muti à natura. Decian. tract. crim. l. 3. c. 1. n. 1. & 3. Reiffenst. h. t. n. 21. & Wiestn. n. 27. cum communi arg. l. 1. §. 3. de postul.

3. Secundò ob defectum ætatis repelluntur, non tantum non egressi infantiam, sed & pupilli, alique impuberes infante majores. l. qui accusare. ff. hoc tit. can. prohibentur, can. 2. q. 1. nisi quòd hi, adhibito tutoris consilio & consensu, suas suorumque injurias prosequi possint, ut liquet ex L. 2. §. 1. ff. hoc tit. Pirh. h. t. n. 4. §. 3. Wiestn. n. 27. Lauterb. ad ff. h. t. §. 3. Brunnem. ad L. 4. C. de auth. pref. n. 1. uti & de crimine Lææ Majestatis accusare, L. 8. H. ad L. Juliam Majest. Wiestn. l. c. sed neque puberes, minores tamen 20. annis soli sine auctoritate curatoris, non nisi in dictis casibus ad publicè accusandum admittuntur; cum eadem tamen auctoritate in aliis casibus seu delictis accusare permittuntur, modo ejus sint ætatis, ut postulare & in publicum procedere possint, nimirum 17. annorum, ut Reiffenst. h. t. n. 6. citans L. 1. §. 3. ff. de postuland. & L. 4. de auth. pref. Quin & indistinctè omnes, modò annum 14. exceßerint, admitti ad accusandum, testantur Pirh. & Reiffenst. cum Claro §. fin. q. 14. n. 7. his non obstante L. 1. §. 6. ff. ad L. Juliam de adulteriis. Ubi specialiter ab accusatione adulterii excluduntur minores 25. annis, nisi eorum thorus proprius fuerit violatus; nam dum exceptio unius solius, præsupponit & firmat regulam, quoad alia crimina exclusio unius est exclusio aliorum, ac ita per hoc ipsum probatur, posse illos accusare de cæteris aliis criminibus.

4. Tertiò ob sexum utpote verecundiores facilioremque ad concipiendum odium vel amorem, repelluntur ab accusando mulieres per L. cit. l. 8. ff. hoc tit. & L. 12. c. qui accus. non poss. excepto tamen iterum casu, quo sibi, suisque illatas injurias prosequi possunt per easdem leges, item crimina Lææ Majestatis, & quæ huic æquiparantur, ut hæresis, per c. vergentis: de heretic, aliæque quædam cri-

mina atrocissima & excepta, qualia quæst. præced. n. 2. enumeravimus, iisque similia aut affinia, Farin. pr. crimin. a. 10. n. 16. Pirh. n. 5. Reiffenst. n. 30. §. Quartò ob conditionem, v. g. servilem, dum enim servi, agere nequeunt in civilibus juxta l. 6. de iudiciis multò minus id poterunt in criminalibus, juxta can. 6. & 7. causà 3. q. 5. & l. 26. c. ad L. Jul. de adult. Excipiuntur tamen criminalia Lææ Majestatis divinæ ac humanæ, fraudatæ anthonæ, falsatæ monetæ, Lauterb. ad ff. h. t. §. 3. Wiestn. n. 28. per L. 7. ff. ad L. Juliam Majestatis. item interfectio domini sui, cujus necem accusatione vindicare intendit servus, juxta L. 1. C. de prec. Imperat. offerend. item crimina suppressionis tabularum testamenti, quò dominus servo libertatem reliquit, cit. l. 1. & l. 7. ff. ad L. Cornel. de fals. ut iidem, & sic quoque ob conditionem ab accusando repelluntur pauperes minus quàm 50. aureos habentes, per l. non nulli h. t. Pirh. n. 6. Lauterb. h. t. §. 4. ob periculum perversionis L. 8. ff. ad legem Jul. Majest. paupertas enim sæpe cogit ad illicita.

6. Quinò, ob statum: sic filios familias accusare non posse sine consensu patris, (excepto tamen adulterio ab uxore commissio, ut Lauterb. l. c. cit. L. 37. ff. ad legem Juliam de adult.) tenent cum Gl. in L. fin. v. necessitate. c. de bonis que liber. Farinac. p. crim. tit. de accusat. q. 22. n. 10. Bart. in L. 6. ff. ad L. Juliam de adult. Alii ut Lauterb. ad ff. h. t. §. 3. Wiestn. n. 28. per l. cit. 7. ff. ad L. Jul. Majest. probabilius censent, posse id illos sine consensu patris, ex ea ratione, quòd accusatio spectet ad jus publicum, & causam publicam; in iis verò, quæ ad jus publicum pertinent, non attendatur jus patriæ potestatis, juxta L. 9. ff. qui his, qui sui vel alieni. Item ob statum clericalem vel religiosum accusare criminaliter non possunt clerici & religiosi, can. 5. c. 2. q. 7. can. 6. caus. ead. & q. præsertim ubi infligenda pœna sanguinis. Unde licet accusare possint clerici laicos ad atcendam suam, (non tamen suorum) injuriam, (ut de Lug. l. c. n. 1. cum Fagund. l. c. art. 10.) ita & monachi seu religiosi (non nisi tamen de licentia Abbatis, & ubi interesse, & utilitas monasterii sic exigit, ut Pirh. h. t. n. 10. not. 3. juxta c. ex parte h. t. & Innoc. & Abb. ibidem,) si verò est causa sanguinis, protestari debent, se non agere ad vindictam sanguinis, sed præcisè ad averendum damnum; cum alias peccent moraliter, & si mors vel mutilatio sequatur, fiant irregulares, juxta c. 21. de homic. & c. 2. eod. in 6. de Lug. cit. n. 11. cum Fagund. Reiffenst. h. t. n. 19. De cætero monachi seu religiosi, prout statuitur c. ex parte h. t. non sunt repellendi ab accusatione sui Abbatis seu Prælati, non obstante obedientia, subjectione & reverentia ei debita, nisi causa aliqua rationabilis (quia v. g. sunt excommunicati, vel inimici, vel conspiratores, ut Glos. in c. ex parte. v. aliarationabilis) impediatur. Præmissa tamen summatia cognitione, num accusans procedat malo vel bono zelo. Extenditurque hæc potestas accusandi, vel denuntiandi proprium Prælaturum, ad conversos Laicos, utpote qui non sunt propriè Laici, & quorum non minus, quàm aliorum interest, habere Prælaturum non criminofum. Abb. in cit. c. ex parte n. 2. Pirh. h. t. n. 14. Arg. L. 3. h. tit. Sed neque necesse est, ut quidam volunt, petere prius & impetrare ab ipso Prælato vel Episcopo licentiam & potestatem hanc accusandi, cum ea ab ipso jure concessa sit cuilibet de monasterio, cit. c. ex parte, & c. illa h. t. Sanchez. L. 6. moral. c. 12. num. 19. Pirh. notab. 3. ex ea etiam ratione, quòd Prælaturum diffamaturum